

zással választotta meg tisztségükbe. Ezzel a Magyar Írók Szövetsége szegedi csoportja megalakult.

Az új vezetőség nevében Kékesdi Gyula titkár tett ígéretet, hogy jó szervezési és írói munkával válaszol a szegedi csoport a segítségért. Programmul a fokozott írói munkán kívül az üzemek és tszes-k kulturális segítségét, új tehetségek felkutatását és széppé vált életünk gondos, részletes tanulmányozását jelölte meg.

A megalakuló gyűlést irodalmi est követte a tanácsháza dísztermében. A nagyszámú érdeklődő bizonyásgul szolgált, hogy az irodalom nálunk széles néptömegek-ügye.

A műsor elején Somfai László elnök tartott megnyitóbeszédet. A rendkívül színvonalas előadás élénk színekkel festette irodalmunk mai képét és a felszabadulás óta megtett utat. Hallgatóknak és íróknak is tanulságos volt Somfai elvtárs fejtegetése. Különösen irodalmunk fejlődésével kapcsolatos megállapításai és a szegedi csoport célkitűzéseiről mondottak találtak tetszést.

Az irodalmi esten a budapesti írók is bemutatkoztak. László Gyula hosszabb riportjának hangulatos részletét olvasta fel. Vészi Endre készülő regényéből mutatott be nagy tehetséggel és írói erővel megírt fejezetet. A közönség különösen nagy tetszéssel fogadta Urbán Ernő elbeszélő költemény-részletét, mely ízes nyelvezetével, fordulatos, lebilincselő cselekményével nagy sikert aratott.

A szegedi írók közül Somfai László, Lódi Ferenc, Szabolcsi Gábor, Tolnai Péter, Diószegi András szerepeltek. A közönség elismeréssel fogadta a magas művészi értékű, komoly tehetségre valló írásokat.

Az Írószövetség szegedi csoportjának munkája a megalakulás óta tervszerűen és szervezeten folyik. Elég megtekinteni a csoport háromhónapos munkatervét, hogy meggyőződjünk arról, hogy a szegedi írók híven a város gazdag haladó irodalmi hagyományaihoz, magasra tűzik a célt és a lelkesedésből ítélve azt szívós munkával el is fogják érni.

Kékesdi Gyula,
a szegedi csoport titkára

SZÍNHÁZ

SZÍNHÁZI ÉLET MAKÓN

(A Szegedi Állami Nemzeti Színház makói vendégjátékai)

Alig néhány nappal ezelőtt hangzott el Révai elvtárs beszámolója a Magyar Dolgozók Pártja II. Kongresszusán. Mint ismeretes, beszédében összegezte a legutóbbi évek azon nagyszerű eredményeit, melyek következtében „kulturális területen is megkezdjük a felzárkózást a politikai és gazdasági téren elért nagy eredményeinkhez.” Részletesen foglalkozott a színjátszás kérdésével is, hol a művészetek több ágához hasonlóan, a Párt ideológiai előkészítése és irányítása mellett „sikert” áttörni a burzsoa művészetek frontját.“

Hogy a „frontáttörés“ egyetlen mozzanata hogyan folyt le egy vidéki kis mezőváros színházi életében, — erről ad számot e sorok írója.

Makón, a felszabadulás után nem sok időre az Osváth-társulat jelentkezett legelőször. Előzőleg a helyi lapok, a fővárosi lapok nyomán már sokat foglalkoztak a szomszéd városból, Hódmezővásárhelyről elinduló, igen komoly sikereket arató együttes pályájával. A társulat Makóra érkezése, a háborús eseményeket követő pillanatnyi kultúrelétbénulás állapotában, — örvendetes esemény volt. A színház igyekezett e várakozásnak megfelelni. A legkitűnőbb, haladó magyar szerzők munkáit, sőt nem egy szovjet darabot, közöttük Rachmanov: Viharos alkonyat-át tűzte műsorra s mutatta be. Vendégszereplőket hozatott, többek között Somlay Arthurt s tervbevette Gobbi hilda vendégjátékát is. Az akkori élet pártversengései azonban, közöttük a Független Kisgazda Párt akkori jobboldali vezetőinek kifejezett rosszindulatú akadékoskodása, — valamint e haladó darabok élvezéséhez és értékeléséhez szükséges új, a polgári közönség helyett a munkás és dolgozó közönség megszervezésének hiánya, — szükségszerűen kényszerítette előbb a „kasszadarabok“ ingoványára, majd a teljes anyagi csődbe e társulatot. Ezután évekig különbözőféle középszerű társulatok fordultak meg a városban, — Gergely S: Vitézek és hősök, John Steinbeck: Egerek és emberek c. darabokkal a pozitív s ugyanakkor csaknem végtelen sorú s tömegű „kasszadarabbal“ negatív tartalmú tarsolyukban. Közvetlenül a fordulat éve előtt egy üzleti vállalkozás színházvonalokat indított a szegedi színház előadásainak megtekintésére, a jegyárak azonban, az útiköltséget is beleszámítva, minden kedvezményes voltak mellett is oly magasak voltak, hogy csupán egy jó és biztos üzleti jövedelemmel bíró polgár-réteg volt képes aktív színházlátogatóvá válni.

A fordulat éve, majd pedig a színházak államosítása döntő fordulatot jelentett a kis város színházéletében is. A kasszadarabok selejtes anyaga helyett új irodalmat tudott adni a színházak új közönségének; a dolgozó tömegek számára. E nagy változás hozta magával a tájszínház-előadások kiépítését és rendszeres előadások sorozatává való szervezését is. A jelen színházi évadban már minden egyes előadáson zsúfolt és lelkes nézőtér előtt játszanak a tájszínház-együttes művészei.

Jóllehet az 1950/51. színházi évadnak még csak derekán járunk, már könnyen mérlegre tehetőek azok az eredmények, melyek szerves kis szakaszát képezték az egész országban végbement nagy „frontáttörés“-nek. Az idei évadban eddig összesen hat darab került bemutatóra a városban: 3 színmű, 1 operett, 1 opera és 1 zenés vígjáték. Ezek között négy szovjet, 1 új-magyar és 1 klasszikus opera-alkotás. Valamennyit télt ház előtt játszották a művészek, sőt a három legnagyobb tetszést kiváltó előadáson (Dunajevszki: Szabad szél, Verdi: La Traviata. Fucsik-Burjakovszkij: Üzenet az élőknek), melyeken nem egyszer csattant fel a nyíltszíni taps, — mintegy 100—150 ülőhellyel, pót-székekkel kellett növelni a terem befogadóképességét.

A makói Kultúrház (volt Hagymaház) színháztermének normális befogadóképessége cc. 500 férőhely. Az ülőhelyek 82 és fél %a bérlet formájában állandóan foglalt. Az egy színházi évadra szóló bérleteknek

90%-a üzemi bérlet. Az egyes közületek, üzemek, hivatalokban lejegyzett bérletek számai közül néhány adat:

Városi Tanács dolgozói	65
Kórház	54
Földművesszövetkezeti dolgozók	45
Faipari Feldolgozó Vállalat	16
(az üzemben dolgozók 100 százaléka!)	
Malomipari dolgozók	18
Cipőipari dolgozók	18
Vas- és Fémipari Szövetkezet	12
SzTK	11
MÁV műhely (Makó legnagyobb ipari üzeme)	8
Téglagyár	5
Járási Tanács dolgozói	7

bérletet kötöttek le. Ezenkívül állandó látogatói a színháznak, mégpedig igen jelentős létszámban, a városban állomásozó SZÖVOSZ-iskola, valamint a Tűzoltó-tanosztálynak hallgatói is, esetről-esetre, továbbá a környező községek (Királyhegyes, Ó-Földeák, Földeák) gépállomásainak dolgozói. A bérletezések megszervezése csaknem átütő-erejű sikerűnek mondható.

Természetesen azonban nem lenne helyes és teljes a kép, ha figyelmen kívül hagynánk azokat az ezután következő tennivalókat, melyek a már most megmutatkozó hiányosságokból is kitűnnek. A gépállomások dolgozói igen meleg és odaadó érdeklődéssel fordulnak a színházi élet felé. Egy-egy előadás előtt pl. az „Üzenet az élőknek” bemutatása előtt hosszú traktorsorok dühörögtek az országutak irányából a színház épülete felé, maguk után vontatván az éneklő fiatalokat, öregeket szállító kocsikat. Ugyanakkor azonban a T. Sz. Cs-k köréből még egyetlen alkalommal sem történt lépés valamely darab kollektív megtekintésére. Még a „Házasság hozománnyal” c. darabot sem tekintette meg egy T. Sz. Cs. sem. Elmaradnak ezenkívül a bérletezések arányában a pedagógusok is, kiknek pedig az eredményes iskolai tanítás érdekében, mint a kultúrforradalom aktív katonáinak, soha jobb alkalom nem nyílna e továbbképzés kellemes módján megismerkedni a szocialista realizmus legkitűnőbb, s a klasszikus örökség legértékesebb darabjaival. Továbbá nagymértékben emelhetőnek mutatkozik még a város nagyüzemi dolgozóinak köréből az üzemi munkások bevonása a színházlátogatók közé. Mindezeket a feladatokat a színházi és helyi kultúrszervek csak is úgy tudják megvalósítani, ha követik továbbra is híven a Párt útmutatásait, — irányító, vezető és útmutató szavát.

E legutóbbi évben jelentős lépések történtek a kultúrház színháztermének modernizálása terén is. A nézőtér lejtős padozattal való felszerelésére, a színpad zsinórpaddal való ellátására, két, két-kétszobás öltöző építésére és teljes korszerű felszerelésére készítettek el tervezetet a Városi Tanács szervei: Gyulai Róza, a kultúrügyosztály vezetője és Gerzanits Elemér, a tanács kultúrfelelőse. Tervbevétték, hogy cc 350.000 Ft befektetéssel korszerű, tökéletes színháztermet alakítanak a mostani teremből. Általában a helyi kultúrszervek és szervezők

minden igyekezetükkel azon vannak, hogy a téli hónapok idején meleg és kényelmes öltöző álljon rendelkezésre, — már amennyire az épület körülményei engedik —, a vendégszereplő művészek számára. A színházlátogató közönség pedig lelkes és odaadó érdeklődéssel, nagy figyelemmel és sokszor kirobbanó tapssal adózik a tájszínház művészei és technikusai felé azért a fáradságos és áldozatos munkáért, mit a tájszínház előadásokkal kapcsolatban végeznek. A művészek is mindenkor tudásuk legjavát nyújtják a közönségnek. Legfeljebb olykor-olykor érződik, hogy az előadásokat igyekeznek minél rövidebb idő alatt lepergetni, csaknem kampányszerűvé fokozni néha egy-egy jelenetet, s ezáltal elejét venni a darab időbeni hosszúra húzódásának, kiterjedésének. Ezen valóban térül meg némi idő, de ugyanakkor a játék értéke és szépsége veszít erejéből.

Mindent egybevetve: A kis város színházi életében is végbement a burzsoá-kultúra frontjának „áttörése”. A kultúrforradalom ezen a területen is megindult, a város kultúréletében hatalmas fejlődést eredményezett. A Párt ideológiai előkészítésével és irányításával elért eddigi eredmények már most is mintegy hídfők szerepelnek a kultúrforradalom következő szakaszaiban. Abban a kultúrforradalomban, melyet Révai József elvtárs kongresszusi beszédében úgy jellemezett, hogy „a szocializmus építése vidéken a kultúra építése is egyúttal.”

CSÁSZTVAI ISTVÁN

Z E N E

ZENEI BESZÁMOLÓ

Szeged jelenleg zenei élete két programhoz kapcsolódott: az egyik a Szovjet Zenei hét volt, a másik pedig a Magyar-Szovjet Barátság Hónapja. Mindkettő sok, jelentős zenei eseményt hozott számunkra, gazdagította Szeged kultúréletét, s mindenekelőtt: megismertetett a szocialista szovjet zenekultúra irányával, sok értékes alkotásával, megmutatta zenei szakembereink számára az egyetlen termékeny és korszerű zenei stílust, a realizmust.

Miért tanulságos számunkra a szovjet zeneélet tanulmányozása?

A felszabadulás utáni esztendőkből zenei téren is sokáig uralkodott nálunk az egyénieskedő formalizmus, 1948 körül művészeti életünk még tele volt mindenféle burzsoá szeméttel, burjánzott a formalizmus és a dekadencia. Zenei életünk már abban az időben döntő útmutatást kapott a szovjet zenétől.

Abban az időben nálunk járt *M. Csulaki* szovjet zeneszerző, a Szovjet Zeneszerzők Szövetségének titkára. A magyar zenei életet áttekintve megállapította, hogy zeneéletünk elszakadt a néptől, a tömegek életétől. A magyar zeneszerzők egy része nem tanulta meg, hogy miképpen tájékozódjék a nép, a tömegek ízlése, érdeklődése felől, nem veszi számba a dolgozók zenei érdeklődését, más szavakkal: még nem tanultak meg a nép nevében és a nép részére alkotni, még nem tudták kifejezni a nép, a dolgozók vezetőszerpét a zeneművészet eszközeivel. Nem hitt a magyar komponisták nagy része a zene